

DZIEWICTWO PŁODNE – IDEAL KONSEKRACJI OSOBY¹

Współczesny świat podziwia kobietę, która jest na tyle samodzielna, że toruje sobie drogę w świecie zdobywając pozycję i robiąc karierę. Jeszcze bardziej zadziwia ta, która nie ulega zmienności sentymentalnych związków, wie czego chce we wszelkich relacjach i nie ustaje, dopóki tego nie osiągnie. Kiedy jednak owa „wymancypowana” kobieta okazuje się dziewicą konsekrowaną, ci sami ludzie unoszą brwi z zakłopotaniem. Słowo „dziewica” budzi bowiem zakłopotanie u osób dzisiejszego świata. Ktoś słusznie zauważył, że dzisiejszy świat nie śmieje się z prostytutek, z dziewic natomiast tak. A tych dziewic konsekrowanych są już w świecie setki. Tylko w Rzymie, w 20 lat po wydaniu *Mulieris dignitatem*, na kongresie-pielgrzymce w 2008 r., gdzie przyjął je papież Benedykt XVI, zebrało się ich około pięciuset. Tworzą one specyficzną formę życia konsekrowanego zwaną stanem dziewic konsekrowanych.

Dziewictwo konsekrowane jest formą zarówno starą jak i nową w Kościele. Jako jedna z pierwszych form życia konsekrowanego, której historia sięga czasów apostołskich, po wielu wiekach nieobecności wraca do życia Kościoła, budząc coraz większe zainteresowanie². Różni się ono istotowo od pozostałych form życia konsekrowanego. Dziewice konsekrowane nie są ani mniszkami, ani zakonnice, ani członkiniami jakiegokolwiek instytutu życia apostołskiego czy świeckiego, choć ze wszystkimi mają wiele cech wspólnych. Kościół nie przewidział dla nich żadnej instytucji. Świeckie kobiety, które otrzymują konsekrację według odnowionego obrzędu, tworzą stan dziewic konsekrowanych (*ordo virginum*), stanowiący odrębną, indywidualną formę życia konsekrowanego. Wspominając o tym, Kodeks Prawa Kanonicznego charakteryzuje także samą istotę dziewictwa konsekrowanego: „Do wspomnianych form życia konsekrowanego dochodzi stan dziewic, które – wyrażając święty zamiar gruntowniejszego naśladowania Chrystusa – są Bogu poświęcone przez biskupa diecezjalnego według zatwierdzonego obrzędu liturgicznego, zostają zaślubione mistycznie Chrystusowi Synowi Bożemu i przeznaczone na służbę Kościołowi” (KPK, kan. 604 §1).

Kodeks wyraża to, co najbardziej wyróżnia i charakteryzuje dziewictwo konsekrowane. Zanim jednak przyjrzymy się bliżej jego istotnym elementom, warto jednak sięgnąć do jego korzeni i przyrzeć się trochę historii dziewictwa konsekrowanego.

Rozwój historyczny

Zwyczaj konsekrowania dziewic wywodzi się ze starożytności. „Począwszy od czasów apostołskich dziewice chrześcijańskie, powołane przez Pana, by poświęcić się Mu w sposób niepodzielny w większej wolności serca, ciała i ducha, podejmowały za aprobatą Kościoła decyzję życia w stanie dziewictwa «dla Królestwa niebieskiego» (Mt 19, 12)” (KKK 922). Dziewictwo cieszyło się wielkim szacunkiem w chrześcijaństwie od początku (Mt 19, 12; Łk 18, 29; 1 Kor 7, 7-8). Nowy Testament wprowadza jednak pewną nowość w rozumienie dziewictwa: wybór życia Jezusa i Jego zaproszenie do bycia „bezzennym dla Królestwa”. Przykład Maryi oraz pisma św. Pawła, które wskazują na eschatologiczny i oblubińczy charakter dziewictwa, skłaniają kobiety i mężczyzn do wyboru tej drogi jako stałej formy życia. W pierwszych wspólnotach chrześcijańskich, od czasów apostołskich jawi się jasno, że dziewictwo jest sposobem życia całkowicie poświęconego Chrystusowi. Pogański świat znał dziewictwo, które powiązane było z posługą kapłańską czy posługą westalek, lecz zobowiązanie ascetów i dziewic chrześcijańskich prezentowało elementy całkowicie nowe.

¹ Artykuł został opublikowany w: *Mulieris dignitas. Promieniowanie kobiecości*, red. T. Paszkowska, Wydawnictwo KUL, Lublin 2009, s. 293-304.

² Mowa tu o konsekracji dziewic żyjących w świecie. Istnieją bowiem także konsekrowane mniszki, ale z racji na podobieństwo ich stylu życia do życia zakonnego, ich sposób życia nie będzie tu omawiany.

Wielcy Ojcowie Kościoła, jak Metody z Olimpu, Atanazy z Aleksandrii, Cyprian z Kartaginy, Jan Chryzostom, Ambroży z Mediolanu, Augustyn z Hippony, papież Leon Wielki, wysoko cenili ten stan w Kościele, otaczali dziewice niezwykłą troską pasterską i poświęcali im swoje dzieła, uważając je za wybraną część Chrystusowego stada. Najbardziej znanymi świętymi dziewicami są: Agnieszka, Agata, Łucja, Genowefa – patronka Paryża, Florentyna z Hiszpanii, Patrycja z Konstantynopola³.

Pośród pierwszych chrześcijan dziewictwo konsekrowane jest zestawiane w specyficzny sposób z małżeństwem. Wiadomo, że liturgia małżeńska przejmowała starożytne zwyczaje i jako podstawowe uznawała nałożenie welonu oblubienicy, które dokonywało się w czasie Eucharystii i modlitwy o błogosławieństwo. Nałożenie welonu, błogosławieństwo oraz Eucharystia to elementy liturgii, które łączą się także z początkami obrzędu konsekracji dziewic. Identyczna struktura tych dwóch obrzędów wskazuje, że małżeństwo i konsekrowane dziewictwo traktowano jako dwa „momenty” jednego misterium Chrystusa Oblubieńca Kościoła⁴.

W pierwszych wiekach chrześcijańskie dziewice zwykle pozostawały w domach rodzinnych, także z racji społecznych, tzn. w społeczności rzymskiej kobiety żyły pod opieką ojca lub, jeśli były zamężne, męża. Prowadziły styl życia, który w zewnętrznej formie w niczym nie odbiegał od sposobu życia ich rówieśniczek z tej samej grupy społecznej. Dopiero w późniejszym okresie pojawia się zamieszkiwanie razem, aż do tworzenia niewielkich wspólnot.

W okresie od Ojców Kościoła do epoki średniowiecza dziewictwo konsekrowane w dotychczasowej formie zaczyna zanikać: dom rodzinny zostaje zastąpiony klasztorem, do władzy biskupa zostaje dodana władza przełożonej, służba w Kościele, wykonywana pośród wspólnoty, zostaje wypierana przez posługę w klasztorze wykonywaną w izolacji od codziennego życia zwykłych wiernych, naśladowanie Chrystusa bez wchodzenia w specjalne struktury zostaje zastąpione formą precyzyjnie zaprogramowaną, w ramach życia wspólnego.

Dziewictwo konsekrowane, jakkolwiek przez pewien czas współistnieje z życiem zakonnym, to jednak zostaje wyparte przez życie monastyczne, nabierające coraz większego rozmachu i zdobywające sobie coraz większą popularność. W 1139 roku Sobór Laterański II całkowicie zakazuje konsekracji kobiet poza zakonami. Można powiedzieć, że idea dziewictwa konsekrowanego została przejęta i niejako przechowana w łonie tradycyjnie rozumianego życia monastycznego⁵.

Sam ryt konsekracji dziewic zostaje zachowany w *Pontyfikale rzymskim* aż do Soboru Watykańskiego II, pozostając jednak praktycznie rytym martwym. Dopiero od połowy XIX wieku zaczyna powracać zainteresowanie tą starożytną formą życia, jakkolwiek w ramach życia zakonnego. Także życie konsekrowane kobiet, prowokowane przez wiele czynników, jak choćby rozwój studiów patrystycznych, szerzenie się ruchu liturgicznego, zainteresowanie apostołstwem świeckich, także zwracaniem większej uwagi na miejsce kobiety w społeczeństwie i Kościele, szuka nowych form wyrazu. Świeckie kobiety czujące powołanie do dziewictwa dla Królestwa Bożego coraz częściej decydują się na składanie ślubu na ręce spowiednika, równocześnie włączając się aktywnie w działania różnych stowarzyszeń katolickich dla świeckich. Po I wojnie światowej wśród biskupów Europy Zachodniej pojawia się myśl o powrocie do praktyki konsekracji dziewic poza życiem zakonnym, jednakże Stolica Apostolska zapytana o tę kwestię, w 1927 roku udziela negatywnej odpowiedzi⁶.

³ Por. Jan Paweł II, *Niech Chrystus będzie waszą całkowitą i wyłączną miłością*, 2 czerwca 1995 r. www.konsekrowane.org (niektóra literatura pomocnicza niekiedy była dostępna autorowi tylko na stronach internetowych).

⁴ Por. J. Ihnatowicz, *Najstarsze formy życia konsekrowanego i ich rola w Kościele dzisiaj*, [w:] *Vita consecrata. Życie ofiarowane Bogu i ludziom*, red. T. Rusiecki, Kielce 2002, s. 27-29.

⁵ Por. tamże, s. 38-39.

⁶ Por. tamże, s. 47-48; K. Konecki, *Konsekracja dziewic w odnowie liturgicznej Soboru Watykańskiego II*, Włocławek 1997, s. 54-57.

Zmiany zachodzące w Kościele, duch odnowy towarzyszący Soborowi Watykańskiemu II dotyka także dziewictwa konsekrowanego. Konstytucja *Sacrosanctum Concilium* Soboru Watykańskiego II nakazuje krytyczne przejrzenie obrzędu konsekracji dziewic (n. 80). Wypełnieniem tego wskazania jest nowy *Ordo consecrationis virginum*, promulgowany 31 maja 1970 roku przez Pawła VI, który po ośmiu wiekach przerwy przywracał możliwość udzielania konsekracji dziewczynom chrześcijańskim żyjącym w świecie.

Nowy Kodeks Prawa Kanonicznego poświęca dziewictwu konsekrowanemu kan. 604, sprawiając, że ta forma życia staje się bardziej znana w świecie. Na świecie od tego momentu ciągle rośnie liczba kobiet, które pragną poświęcić się Bogu na tej drodze życia. Sam ryt konsekracji, coraz częściej celebrowany z wielkim udziałem ze strony wiernych, poprzedzony jest uprzednim gruntownym przygotowaniem ze strony lokalnych wspólnot. Coraz jaśniejsze stają się również dla wszystkich istotne elementy tego powołania, tj. pragnienie życia ewangelicznym charyzmatem dziewictwa w życiu kształtowanym zgodnie z zasadami Ewangelii i przeżywanym w warunkach właściwych dla wszystkich (świeckich) wierzących, w szczególnej więzi z Kościołem lokalnym.

Wielkim dowartościowaniem dziewictwa ze strony Kościoła był list apostolski poświęcony godności kobiety *Mulieris dignitatem* z 1988 roku. Do rozpowszechnienia tej formy życia w znacznym stopniu przyczynił się Synod poświęcony życiu konsekrowanemu i późniejsza, związana z nim adhortacja *Vita consecrata* (1996 r.), wspominająca dziewictwo konsekrowane (n. 7), jak również Katechizm Kościoła Katolickiego (n. 922-924).

Przejawem coraz większej popularności i żywotności tej formy życia są m.in. dwa ogólnoswiatowe kongresy zorganizowane przez zrzeszenia dziewic konsekrowanych. Oba miały miejsce w Rzymie, pierwszy w 1995 r., w którym wzięło udział około 250 dziewic konsekrowanych, i drugi w 2008 roku z około 500 uczestniczkami.

Także w Polsce coraz wyraźniej uwidacznia się zainteresowanie tą formą życia. Polski przekład *Ordo consecrationis virginum* (dalej: OCV) został przyjęty przez Konferencję Episkopatu Polski w 1990 roku, a jego wzorcowe wydanie ukazało się w 2001 r. Z racji na ilość kobiet odkrywających w sobie powołanie do oddania się Chrystusowi na tej drodze, by przygotować specjalne pomoce duszpasterskie dotyczące m.in. stanu dziewic, powołana została specjalna Podkomisja Konferencji Episkopatu Polski ds. Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego.

Ideal konsekracji osoby czyli wyłącznego poświęcenia człowieka Bogu

Podstawową myślą, która leży u podstaw idei dziewictwa konsekrowanego, jest szczególny związek pomiędzy miłością, jaką osoba czuje się ukochana przez Boga, a miłością jaką Bóg, w Chrystusie, kocha Kościół. W tym doświadczeniu miłości dojrzewa i realizuje się decyzja całkowitego poświęcenia się Bogu poprzez ofiarowanie swego dziewictwa, przeżywanego w zwyczajnych okolicznościach w świecie. Decyzja ta zostaje potem potwierdzona przez obrzęd konsekracji dziewic, poprzez który dziewczica konsekrowana staje się znakiem miłości Chrystusa do Kościoła, niejako ją uobecnia w Kościele⁷.

To „nowe namaszczenie duchowe” (OCV 16), nazywane także „uroczystymi zaślubinami z Panem” (OCV 17) lub „ściślejszym zjednoczeniem z Bogiem” (OCV 55), które dziewczica konsekrowana otrzymuje w obrzędzie konsekracji, jest zakorzenione w konsekracji chrzcielnej. Właśnie we chrzcie zapoczątkowane oblubieńcze zjednoczenie z Chrystusem „znajduje swoją kontynuację i dopełnienie w konsekracji, podczas której kobieta świadomie i dobrowolnie decyduje się na życie w dozgonnym dziewictwie, czyli w całkowitym i wyłącznym oddaniu się Chrystusowi dla dobra Kościoła i braci. To całkowite i wieczyste oddanie się Chrystusowi dokonujące się na mocy niezwykłego daru Boga i osobistego powołania, na które ona odpowia-

⁷ Por. C. McCarthy, *Verginità*, [w:] *Nuovo dizionario di spiritualità*, red. M. Downey, red. ed. wł. L. Borriello, Città del Vaticano 2003, s. 984.

da czynnie”⁸. „Wyrażając święty zamiar wierniejszego pójścia za Chrystusem, dziewice zostają poświęcone Bogu przez biskupa diecezjalnego według zaaprobowanego obrzędu liturgicznego oraz mistycznie poślubione Chrystusowi, Synowi Bożemu, i włączone w służbę Kościoła. Przez ten uroczysty obrzęd (*Consecratio virginum*) dziewica staje się osobą konsekrowaną, transcendentnym znakiem miłości Kościoła do Chrystusa, eschatologicznym obrazem tej niebieskiej Oblubienicy i przyszłego życia” (KKK 923). Oddając się całkowicie Panu ze swoim „świętym darem”, wyraża wolę przynależności, z niepodzielnym sercem, do Jezusa Chrystusa Oblubieńca Kościoła. Zjednoczona z Nim przez „uroczysty obrzęd zaślubin” przeżywa w sposób szczególny i specyficzny dla jej powołania rzeczywistość misterium oblubieńczego Chrystusa i Kościoła, którego znakiem jest także miłość małżonków wyrażona w sakramencie małżeństwa. To bycie znakiem dziewicy konsekrowanej ma także wymiar eschatologiczny, jej stan jest bowiem zapowiedzią i antycypacją królestwa wiecznego, którego oczekujemy⁹.

Mocą konsekracji dziewica zostaje nierozdzielnie połączona z Chrystusem węzłem oblubieńczym. Zmienia swój status, przestaje być tym kim była dotychczas, staje się *persona sacra* jako własność samego Boga. Od tej chwili przynależy do stanu dziewic, jej dziewictwo przestaje być sprawą indywidualną, lecz przyjmuje wymiar społeczny, przede wszystkim zaś religijny i eklezjalny, gdyż jest poświęcone Bogu oraz wyraża związek oblubieńczy, jaki powstaje między Chrystusem a dziewicą¹⁰.

Poprzez obrzęd konsekracji dziewica doświadcza także nowego sposobu uczestnictwa w życiu trynitarnym, w które już została włączona przez chrzest. Bóg Ojciec powołuje ją do swej miłości, by głębiej zjednoczyć ją ze sobą i podtrzymuje każdego dnia w wierności towarzysząc jej łaską. Syn Boży, Jezus Chrystus przez swoje słowo i sakramenty, czyni jej życie oblubieńczym doświadczeniem. Duch Święty czyni ją znakiem oblubieńczej miłości Chrystusa i Kościoła oraz udziela jej siły, by przekładała ją na życie codzienne.

W misterium oblubieńczym Chrystusa i Kościoła

Specyfiką charyzmatu Dziewictwa Konsekrowanego jest „poślubienie” Chrystusa. Jakkolwiek wszyscy chrześcijanie są wszczępieni przez chrzest w misterium oblubieńcze, jedynie dziewica konsekrowana jest nazywana oblubienicą Chrystusa, podobnie jak cały Kościół. Wyrażenie „oblubienica Chrystusa” jest metaforą, która oddaje rzeczywistość głębokiej komunii łaski, „życia Bożego i miłości, która powstaje między Chrystusem a dziewicą poświęcającą Bogu swoje dożgonne dziewictwo”¹¹.

W misterium oblubieńczym Chrystusa i Kościoła odnajduje ona sens swego powołania: przyjąć i odpowiedzieć na miłość Boga w taki sposób, by w każdym geście ujawniało się oddanie Kościoła Chrystusowi.

Wpisując się w misterium oblubieńcze Chrystusa i Kościoła dziewictwo jest też drogą, na której dziewica konsekrowana, choć w sposób inny niż w małżeństwie, realizuje swą kobiecą osobowość. Przeżywa ona swoje bycie kobietą i wypełnia powołanie chrześcijańskie przez przyjęcie swego szczególnego powołania. W procesie swego dojrzewania w wymiarze ludzkim i duchowym konsekracja pozwala jej w określony sposób przeżywać w pełni swoje człowieczeństwo. Tę pełnię realizowania się kobiety w dziewictwie konsekrowanym bardzo precyzyjnie wyjaśnia Jan Paweł II: „W dobrowolnie wybranym dziewictwie kobieta potwierdza siebie jako osobę, czyli tę istotę, której Stwórca od początku chciał dla niej samej, równocześnie zaś realizuje osobową wartość swej kobiecości, stając się „bezinteresownym darem” dla Boga, który

⁸ K. Konecki, s. 321.

⁹ Por. tamże, s. 255-257; J. Servais, *Dziewictwo konsekrowane a nadejście Królestwa*, *Communio* 118(2000), t. 20, s. 126-128.

¹⁰ Por. K. Konecki, s. 238.

¹¹ Tamże, s. 239.

objawił siebie w Chrystusie, darem dla Chrystusa, Odkupiciela człowieka i Oblubieńca dusz: darem „oblubieńczym”. Nie można prawidłowo pojąć dziewictwa, kobiecej konsekracji w dziewictwie bez odwołania się do miłości oblubieńczej, w takiej bowiem miłości człowiek-osoba staje się darem dla drugiego” (MD 20). Miłość jest zawsze u podstaw konsekracji, decyduje o jej sensie. Byłoby absurdem konsekrować ograniczając, zamiast rozwijać zdolność miłowania. Ojciec święty Jan Paweł II wyjaśnia: „Wrodzona dyspozycja oblubieńcza osobowości kobiecej znajduje odpowiedź w dziewictwie rozumianym w taki sposób. Kobieta powołana od „początku” do tego, aby być miłowaną i miłować, znajduje w powołaniu do dziewictwa nade wszystko Chrystusa jako Odkupiciela, który „do końca umiłował” przez całkowity dar z siebie — i na ten dar odpowiada „bezinteresownym darem” z całego swojego życia. Oddaje więc siebie Boskiemu Oblubieńcowi, a to osobowe oddanie zmierza ku zjednoczeniu, które ma charakter czysto duchowy: przez działanie Ducha Świętego staje się „jednym duchem” z Chrystusem-Oblubieńcem (por. 1 Kor 6,17)” (MD 20).

Aby uczyć się odpowiadać na miłość Chrystusa do Kościoła dziewica konsekrowana patrzy na Maryję, Tę, która w sobie stworzyła przestrzeń i nadała formę oblubieńczemu przymierzu między Bogiem a ludzkością, stając się Matką Chrystusa oraz tych, którzy w Duchu świętym odrodzeni zostają do życia w łasce. W taki sposób również dziewica odkrywa w Maryi sposób życia w wierze i wyłącznej miłości dla Pana, stając się coraz bardziej służebnicą Pańską¹².

Duchowa płodność dziewictwa

Uległa natchnieniom Ducha Świętego, dziewica konsekrowana uczy się poznawać i stosować właściwe sobie sposoby uczestnictwa w misji Kościoła w świecie. Z tego powodu w ramach *ordo virginum* uwidacznia się różnorodność charyzmatów i posług, znak bogactwa i różnorodności darów, którymi Duch Święty ubogaca Kościół. Konsekrowana dziewica doświadcza czulej i wyłącznej miłości Chrystusa poprzez bliskość braci i sióstr. Poświęcając się im odkrywa wielkość miłości, jaką Ojciec przez Syna wylewa na ludzkość i od Niego uczy się być córką zrodzoną w wierze, siostrą dla kobiet i mężczyzn jej czasu będących w drodze, matką w poświęceniu bez granic. Tu właśnie realizuje się jej duchowa płodność i duchowe macierzyństwo, które ma swe źródło w jej oblubieńczym zjednoczeniu z Chrystusem. Precyzyjnie ujmuje to Jan Paweł II w *Mulieris dignitatem*: „Dziewictwo w znaczeniu ewangelicznym niesie z sobą rezygnację z małżeństwa, a więc i z macierzyństwa w znaczeniu fizycznym. Jednakże rezygnacja z tego rodzaju macierzyństwa, która bywa również i wielką ofiarą dla serca kobiety, pozwala doświadczyć macierzyństwa w innym znaczeniu: macierzyństwa «wedle Ducha» (por. Rz 8,4). Dziewictwo bowiem nie odbiera kobiecie jej przywilejów. Duchowe macierzyństwo przybiera wielorakie formy. W życiu kobiet konsekrowanych [...] może się ono wyrażać jako troska o ludzi, zwłaszcza najbardziej potrzebujących: o chorych, niepełnosprawnych, opuszczonych, sieroty, starców, dzieci i młodzież, więźniów i, ogólnie biorąc, ludzi z «marginesu». Kobieta konsekrowana odnajduje w ten sposób we wszystkich i w każdym Oblubieńca, za każdym razem innego, a przecież tego samego, wedle Jego własnych słów: «Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych... Mnieście uczynili» (Mt 25,40). Miłość oblubieńcza zawiera w sobie szczególną gotowość przeniesienia jej na wszystkich, którzy znajdują się w kręgu jej działania. W małżeństwie gotowość ta, chociaż otwarta na wszystkich, polega w szczególności na tej miłości, jaką rodzice obdarzają dzieci. W dziewictwie ta gotowość jest otwarta na wszystkich ludzi, których ogarnia miłość Chrystusa-Oblubieńca” (n. 21). Miłość dziewicy konsekrowanej nie jest więc selektywna, ale ma charakter uniwersalny.

Duchowa płodność wyraża się jednak nie tylko przez czynne apostołstwo, ale także w modlitwie wstawienniczej zanoszonej do Boga w konkretnych intencjach Kościoła i świata

¹² Por. Jan Paweł II, *Maryja – wzór dziewictwa* (Audiencja generalna, 7 VIII), ORPol. 17(1996) nr 10, s. 23-24

(por. OCV 16). Dzięki takiej postawie, w porządku duchowym stają się one matkami, gdyż wypełniając wolę Ojca, przez swoją miłość przyczyniają się do tego, że niezliczone dzieci rodzą się do życia w łasce lub to życie odzyskują (por. OCV 16). Jest to uczestnictwo w duchowej naturze płodności Kościoła, jak również jej wyraz¹³.

Diecezjalny charakter stanu dziewic

Dziewictwo konsekrowane jest zakorzenione w Kościele. Jan Paweł II spotykając się z dziewczycami konsekrowanymi podkreślił to bardzo mocno: „Kochajcie Kościół waszą Matkę. Poprzez uroczysty obrzęd konsekracji, któremu przewodniczył biskup diecezjalny otrzymaliście od Kościoła dar konsekracji. Jesteście przeznaczone do służby Kościołowi. Powinnyście zawsze czuć się silnie związane z Kościołem. Zgodnie z nauczaniem Ojców, otrzymując od Pana "konsekrację dziewictwa", dziewica staje się widzialnym znakiem dziewiczości Kościoła, narzędziem jego owocności i świadkiem jego wierności Chrystusowi. Dziewice są także przypomnieniem o ukierunkowaniu Kościoła ku dobrom przyszłym i napomnieniem, by ożywiać to eschatologiczne napięcie”¹⁴. Ale precyzuje tę więź jeszcze dokładniej w *Vita consecrata*: „Dziewice konsekrowane przez Biskupa łączą się szczególną więzią z Kościołem lokalnym, któremu służą z poświęceniem, chociaż pozostają w świecie. Żyjąc osobno lub wspólnie z innymi, są szczególnym eschatologicznym wizerunkiem niebiańskiej Oblubienicy i przyszłego życia, w którym Kościół zazna wreszcie pełni miłości do Chrystusa – Oblubieńca” (n. 7). Zakorzenienie i więź z Kościołem lokalnym stanowią bowiem konstytutywny element tej formy życia. W konkretnej rzeczywistości Kościoła dziewica konsekrowana szuka swego Oblubieńca, stanowiącego sens jej życia. Spotkanie z Nim staje się faktem właśnie w tej części Kościoła, w której żyje, przez który jest karmiona i któremu się poświęca. Uznaje się włączona w historię, w żywą tradycję, w duchowość swego Kościoła, wychodząc naprzeciw jego pastoralnym wymaganiom i potrzebom. W nim słucha Słowa Bożego, przyjmuje sakramenty, ofiarowuje swoją modlitwę, dzieli radości i trudy współbraci, w dialogu wiary przeżywa komunie z różnymi powołaniami¹⁵.

Na diecezjalny charakter stanu dziewic wskazuje choćby zalecane przez *Obrzędy* miejsce konsekracji, tj. kościół katedralny, który jest matką wszystkich kościołów diecezji. W odniesieniu do innych form życia konsekrowanego nie ma takiego zalecenia.

Związek z Kościołem lokalnym podkreśla również fakt, że obrzędowi konsekracji przewodniczy zawsze biskup diecezji, na terenie której żyje i pracuje dziewica. Poprzez jego posługę rodzi się duchowy związek między dziewczyną a diecezją. Osoba biskupa odgrywa w tej formie życia rolę konstytutywną. Osobisty kontakt z biskupem to jeden ze sposobów, w jaki dziewica konsekrowana konkretyzuje swój związek z Kościołem, to również wyraz troski, jaki okazuje Kościół dla tego powołania. Kim jest biskup dla Kościoła lokalnego, tym jest dla dziewczycy konsekrowanej: znakiem Chrystusa Oblubieńca i Pasterza, zasadą i fundamentem jedności w Kościele partykularnym oraz gwarancją komunii z Kościołem powszechnym. Troska pasterska w odniesieniu do dziewczyc konsekrowanych oraz kandydatek do tego stanu jest częścią zwyczajnej posługi lokalnego biskupa. Jako pasterz określonej części Ludu Bożego jest on powołany, by ułatwiać rozpoznanie i rozwój wszystkich charyzmatów i powołań (por. KPK, kan. 385). Przyjęcie tego powołania wewnątrz Kościoła lokalnego zobowiązuje biskupa do wspomaganie rozwoju rzeczywistości stanu dziewic w kontekście życia diecezji i do określenia, z zainteresowanymi osobami, określonych wskazań formacyjnych. Dopuszczając jakąś kobietę do konsekracji dziewczic, biskup przedstawia ją wspólnocie jako znak Kościoła Oblubienicy Chrystusa. Biskup również zatwierdza wszelkie formy i kierunki działalności apostołskiej,

¹³ Por. K. Konecki, s. 245-247.

¹⁴ Por. Jan Paweł II, *Niech Chrystus będzie waszą całkowitą i wyłączną miłością*.

¹⁵ Por. J. Ignatowicz, s. 50-53.

duszpasterskiej czy charytatywnej dziewicy konsekrowanej, gdyż zawsze mają one odniesienie diecezjalne, choćby dokonywały się w konkretnych wspólnotach parafialnych. We wszystkich fazach postępu na tej drodze relacja z biskupem jest elementem istotnym tej formy życia konsekrowanego. Każde spotkanie biskupa z dziewicami konsekrowanymi jest czasem umocnienia i wsparcia oraz znakiem odpowiedzialności za tę formę życia i towarzyszenia jej biskupią posługą¹⁶.

Misja i sposób życia

Nowy charakter relacji z Chrystusem nawiązanej przez konsekrację, zwłaszcza uczestnictwo w misterium oblubieńczy Kościoła i Chrystusa określa posłannictwo dziewic konsekrowanych, jak również podpowiada określony styl ich życia. Za ks. Koneckim trzeba podkreślić, że „dziewica konsekrowana nie jest *minister*, lecz *esse*. Jest ona rzeczywistością, która ma wartość obecności. [...] *Proprium* jej życia polega na tym, aby w byciu konsekrowaną przywoływać i uobecniać rzeczywistość transcendentną, której jest nosicielką na sposób fizyczny. Można więc powiedzieć, że jej pierwszorzędnym powołaniem jest bycie dla świata żywym znakiem rzeczywistości nadprzyrodzonej, cała natomiast działalność jest następstwem tego i z tego wypływa”¹⁷. Nie tyle jest ona konsekrowana by „działać”, co raczej by „być”. Dla środowiska, w którym żyje i pracuje jest ona znakiem wartości przekraczających doczesność i wskazujących na rzeczywistość nadprzyrodzoną. Tę funkcję znaku spełnia ona również wykonując pracę zawodową, także o charakterze typowo świeckim, czy też angażując się w działalność duszpasterską bądź charytatywną w ramach parafii czy diecezji. Jednak nie rodzaj pracy czy zaangażowania stanowi o istocie czy tożsamości jej życia i powołania. Te sprowadzają się do bycia znakiem i do uobecniania rzeczywistości nadprzyrodzonej. Współczesnemu człowiekowi dziewica konsekrowana przybliża pragnienie Boga oraz ukazuje sposoby, przez które Bóg dzisiaj staje się obecny w historii człowieka ofiarując mu ciągle nowe okoliczności, skłaniające, by przyjął ofertę życia, które go zbawia¹⁸.

By sprostać temu zadaniu najpierw sama stara się czerpać z pierwszego i koniecznego źródła swej duchowości i swego życia chrześcijańskiego jakim jest tajemnica Chrystusa przeżywana w liturgii. Dzięki słuchaniu Słowa Bożego, sakramentom pojednania i Eucharystii, przestrzeni ciszy i osobistej modlitwy, wzrasta w kontemplacyjnym wymiarze i nabywa umiejętności odczytywania rzeczywistości w perspektywie Bożych planów. Celebując Liturgię Godzin jednoczy się z modlitwą Chrystusa w wychwalaniu Ojca oraz w modlitwie wstawienniczej dla zbawienia świata. Liturgia uczy ją żyć w nieustannym zanurzeniu w życie trynitarnie oraz ukierunkowuje eschatologicznie, w poszukiwaniu Królestwa Bożego dla chwały Ojca.

Konsekracja pogłębia w niej postawę zawierzenia w konfrontacji ze światem i ludzkością, kształtuje styl wsłuchiwania w historię i ludzkie problemy, łącząc ją przez pracę i życie z każdym mężczyzną i kobietą, dla których staje się towarzyszką podróży, narzędziem jedności i świadkiem miłości. Również w sytuacjach swego życia, kiedy stawia czoła cierpieniu, chorobie, bezczynności, doświadcza i daje świadectwo jedności z Panem. Uczestniczy w dziele stwórczym Boga poprzez pracę, która także dla niej jest zabezpieczeniem bytowym oraz okazją do otwarcia się na potrzeby braci. Swoim życiem wyraża niejako wezwanie, będące pragnieniem całego Kościoła: „Maranatha, przyjdź Panie Jezu” (Ap 22, 20), ożywiając gotowość i czujne oczekiwanie¹⁹.

¹⁶ Por. L. Conti, *La chiesa locale tra ministeri e vita consecrata*, www.seminariosenigallia.it/ordo_virginum.htm#1#1 (10.01.2009).

¹⁷ K. Konecki, s. 279-280.

¹⁸ Por. tamże, s. 280.

¹⁹ Por. *Ordo virginum. Presentazione*, www.seminariosenigallia.it/ordo_virginum

W układaniu własnego życia dziewica konsekrowana idzie przede wszystkim za pragnieniem, by odpowiedzieć w pełni i autentycznie na otrzymane powołanie, przyjmując własną sytuację rodzinną, zawodową i eklezjalną jako dar Boży, miejsce uświęcenia i spotkania z braćmi. To prowadzi ją do rozpoznania stylu życia dla niej możliwego i sprzyjającego. Konsekracja, z istoty swej, nie wymaga od niej żadnej zmiany zewnętrznej: dziewica konsekrowana żyje ze swojej pracy, dba o swój dom i normalne ludzkie relacje. Mieszka sama, z rodziną, z innymi konsekrowanymi dziewczycami, czy też jeszcze inaczej. Nie wymaga się od niej szczególnych znaków, które by ją odróżniały²⁰. Zewnętrznie żyje stylem właściwym dla zwyczajnego środowiska społeczności świeckiej. W pewnej mierze należy do jej charyzmatu dzielenie takiej „normalności” pozostając włączoną w świat. Równocześnie w zwyczajnych okolicznościach życia oddaje ona Bogu na służbę swoje osobiste uzdolnienia w sposób podpowiadany każdej przez natchnienia Ducha świętego i odpowiednio do zaleceń Kościoła. Takie działanie jest gwarancją wielkiej skuteczności ewangelicznej. Ten styl życia z biegiem czasu może ulegać zmianie, zależnie od okoliczności i wymagań²¹.

Żyjąc w świecie nie podlega żadnym specjalnym strukturom życia wspólnotowego, a styl jej życia nie opiera się na konstytucjach, regułach czy statutach, które zakładałyby konieczność wspólnoty. Posłannictwo dziewczek konsekrowanych zawsze ma charakter indywidualny. Również swój charyzmat życia konsekrowanego przeżywają nawiązując bezpośrednio do Ewangelii, bez nawiązywania do duchowości jakiegoś założyciela. Dziewice konsekrowane mają jednak możliwość zrzeszania się, tworząc stowarzyszenia, których statuty wymagają zatwierdzenia ze strony władzy eklezjalnej. Zrzeszanie się jest dopuszczone w celu „wierniejszego wypełniania swego zamiaru oraz dla służby Kościołowi” (por. KPK, kan. 604 §2). Statut ewentualnego stowarzyszenia musi współgrać harmonijnie ze wskazaniami diecezjalnymi odnośnie dziewczek konsekrowanych. Poza tym stowarzyszenie nie może utrudniać wyboru innego stylu życia niezrzeszonym dziewczicom w ramach tej samej diecezji. Opuszczenie stowarzyszenia nie może więc oznaczać równocześnie opuszczenia stanu dziewczek konsekrowanych czy też powodować jakiś brak w ich przynależności do tego stanu²².

Podsumowanie

Dziewictwo kobiety choć jest wielką wartością, do chwili konsekracji pozostaje sprawą osobistą kobiety. Dopiero konsekracja, dokonująca się w Kościele mocą Ducha Świętego, nadaje mu wymiar społeczny i eklezjalny. Dziewictwo nie jest celem samym w sobie. Jego wartość i sens płynie z tego, że jest ono poświęcone Bogu. Dziewictwa nie można również postrzegać tylko w ludzkich kategoriach, jako owocu wysiłku czy ascezy człowieka, byłoby ono wtedy całkowicie niezrozumiałe, wręcz absurdalne. Można je zrozumieć jedynie w kategoriach wiary i nadprzyrodzoności, jako charyzmat, czyli szczególny dar Boga. Konsekracja nadaje mu pełny sens chrześcijański i sprawia, że dziewica konsekrowana staje się żywym znakiem rzeczywistości i wartości nadprzyrodzonych.

²⁰ Znakiem konsekracji jest zawsze obrączka, niekiedy dziewczice konsekrowane używają też welonu, ale jest to bardzo rzadkie i pozostawione do ich wyboru.

²¹ Por. K. Konecki, s. 275-277.

²² Por. L. Conti, *La chiesa lokale tra ministeri e vita consecrata*.